

Spørreundersøkelse om erfaringer med rasisme i bergensskolen

Informasjonsside

Hei (navn)!

Fordi du er en elev på en skole i Bergen, lurte vi på om vi kunne stille deg noen spørsmål om rasisme. Både hva du tenker rasisme er, om du selv har erfart rasisme og om du har sett at andre har blitt utsatt for rasisme. Vi vil også stille spørsmål om hvem du eventuelt ville snakket om dette med.

Undersøkelsen tar cirka 10-20 minutter.

Resultatene skal brukes til å gjøre skolene i Bergen til et bedre sted for alle elever. Vi er derfor veldig opptatt av dine erfaringer, tanker og meninger.

Ingen utenom forskerne vet hva du har svart og ditt navn vil ikke dukke opp noe sted.

Det er helt **frivillig** å svare, og hvis du ikke har lyst er det helt greit. For å si om du har lyst eller ikke, trykk på neste side.

Samtykke

Er det greit for deg å svare på denne undersøkelsen?

(1) Ja, det er greit

(2) Nei, jeg har ikke lyst

DEL 1) INNLEDENDE SPØRSMÅL

Først så lurte vi litt på...

Har du det bra på skolen?

- (1) Ja, nesten hver dag
- (2) Ja, noen dager, men ikke hver dag
- (3) Nei, ikke det hele tatt
- (4) Ønsker ikke å svare

Har du det bra i friminuttene?

- (1) Ja, nesten hver dag
- (2) Ja, noen dager, men ikke hver dag
- (3) Nei, ikke det hele tatt
- (4) Ønsker ikke å svare

Har du en lærer på skolen som bryr seg om deg?

- (1) Ja, bryr seg mye
- (2) Ja, bryr seg litt
- (3) Nei, bryr seg ikke
- (4) Vet ikke
- (5) Ønsker ikke å svare

Vet du hva rasisme er?

- (5) Jeg vet godt hva det er
- (11) Jeg kan litt om det, men ikke mye
- (12) Jeg kan veldig lite om det
- (10) Usikker

DEL 2) FENOMENFORSTÅELSE

Her kommer det noen forskjellige situasjoner som barn og ungdom kan oppleve.

Vi lurer på om du synes de ulike situasjonene er rasisme?

Lite hint: Ikke alle situasjonene er rasisme

En gutt med mørk hudfarge får litt kjeft fra lærer fordi han prater høyt i timen og forstyrrer andre elever

Synes du dette er rasisme?

- (1) Ja
- (2) Nei
- (4) Vet ikke

En jente med hijab blir ikke invitert i bursdager til de andre jentene i klassen fordi hun er muslim

Synes du dette er rasisme?

- (1) Ja
- (2) Nei
- (4) Vet ikke

En jente får ikke være med å spille fotball i friminuttet fordi hun er jente

Synes du dette er rasisme?

- (1) Ja
- (2) Nei
- (4) Vet ikke

Elevene i klassen tuller med at den nye gutten som akkurat har flyttet til Norge ikke snakker så godt norsk.

Synes du dette er rasisme?

- (1) Ja
- (2) Nei
- (4) Vet ikke

En gutt som er født i Norge, men har foreldre som har flyttet fra Somalia i Afrika, blir kalt «neger» og «ape» av en annen gutt i klassen

Synes du dette er rasisme?

- (1) Ja
- (2) Nei
- (4) Vet ikke

En gutt roper «jøde» sint, etter han bommer på fotballmålet

Synes du dette er rasisme?

- (1) Ja
- (2) Nei
- (4) Vet ikke

En gutt blir kalt «homo» og «gay» av noen andre gutter fordi han er flink til å danse og synge

Synes du dette er rasisme?

- (1) Ja
- (2) Nei
- (4) Vet ikke

En vikar på skolen spør elevene i klassen med mørk hud hvor de kommer fra og tror at de ikke er norske (selv om de er født og oppvokst i Norge)

Synes du dette er rasisme?

- (1) Ja
- (2) Nei
- (4) Vet ikke

En jente som går i samiske klær (som også kalles «kofte») på 17. mai, og noen jenter erter henne og spør om hun kommer fra «Sameland» og kan joike for dem.

Synes du dette er rasisme?

- (1) Ja
- (2) Nei
- (4) Vet ikke

En lærer med asiatisk utseende skal undervise i norsk, og noen av elevene blir overrasket og sier at de synes det er rart

Synes du dette er rasisme?

- (1) Ja
- (2) Nei
- (4) Vet ikke

En jente har tatt på seg en indisk festivaldrakt (som også kalles «Sari») på et skoleball, og de andre jentene sier til henne at de synes den er veldig fin

Synes du dette er rasisme?

- (1) Ja
- (2) Nei
- (4) Vet ikke

En jente med innvandrerforeldre fikk 6 i norsk og noen i klassen mener det ikke går an, fordi hun er ikke norsk en gang

Synes du dette er rasisme?

- (1) Ja
- (2) Nei
- (4) Vet ikke

En gutt som har foreldre fra Pakistan har med seg pakistansk mat i matpakken, og kompisen hans Magnus sier at det lukter skikkelig godt

Synes du dette er rasisme?

- (1) Ja
- (2) Nei
- (4) Vet ikke

Så interessant å høre hva du tenker er rasisme. Vi tenkte det kunne være litt greit med en liten oppklaring likevel :-)

Rasisme kan være at noen barn eller unge opplever kjipe ting fordi de:

- ...har brun eller mørkere hudfarge
- ...har en annen hudfarge enn de fleste
- ...ser «utenlandsk» ut (for eksempel asiatisk eller afrikansk)
- ...har foreldrene som har flyttet fra et annet land
- ...snakker et annet språk enn norsk eller ikke snakker så godt norsk
- ...er religiøs eller har foreldre som er religiøse
- ...er adoptert fra et land utenfor Norge
- ...spiser litt annerledes mat eller går i andre klær (for eksempel hodeplagg)
- ...er samisk eller jøde

Noen av disse tingene kan gjøre at:...de blir behandlet annerledes

- ...andre tror ting om dem som ikke stemmer
- ...de blir holdt utenfor
- ...de blir ertet eller mobbet
- ...de blir baksnakket eller snakket stygt om

...andre gjør slemme ting

...andre tuller med dem eller prøver å være morsomme, men som egentlig gjør at man blir lei seg

...man får kallenavn som man egentlig ikke liker så godt

...man blir holdt fast, kløpet, dyttet, slått eller sparket

DEL 3) ERFARINGER MED RASISME I SKOLEN

Har du noen gang selv blitt behandlet dårlig på grunn av....

	Ja, flere ganger	Ja, en gang	Nei, aldri	Vet ikke	Vil ikke å svare
Hudfargen din	(2) ☐	(1) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Religionen din eller religionen til dine foreldre	(2) ☐	(1) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
At du snakker et annet språk enn norsk	(2) ☐	(1) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
At du er adoptert fra et annet land	(2) ☐	(1) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
At du eller foreldrene dine har bodd i et annet land enn Norge	(2) ☐	(1) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Fordi du er same eller har samiske foreldre	(2) ☐	(1) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐

Filter: Har opplevd en eller flere former for rasisme

Det er ikke greit. Ingen barn eller unge skal oppleve rasisme.

Husker du hvor du har opplevd rasisme mot deg selv?

Du kan krysse av for flere svar hvis du har opplevd det flere ganger

- (1) I friminuttet
- (2) I klasserommet
- (3) På veien til eller fra skolen
- (4) Sosiale medier (Snapchat, Instagram, TikTok, Jodel, Facebook, m.m.)
- (5) Internett (som for eksempel spillsider/gaming eller på andre apper)
- (6) Andre steder
- (7) Vil ikke svare

Husker du hvem som sa eller gjorde noe rasistisk mot deg?

Du kan krysse av for flere svar hvis du har opplevd det flere ganger

- (1) Elever på samme trinn
- (2) Elever på andre trinn
- (3) Læreren min
- (4) Andre lærere enn læreren min
- (5) Fremmede som jeg ikke kjenner eller anonyme personer (for eksempel på sosiale medier)
- (6) Andre
- (8) Vil ikke svare

Hvor ofte har du selv blitt utsatt for rasisme på skolen?

- (1) Ikke i det hele tatt
- (2) En sjelden gang
- (3) 2 eller 3 ganger i måneden

- (4) Omtrent 1 gang i uken
- (5) Flere ganger i uken
- (6) Vil ikke svare

Til alle elever

Har du sett at andre har holdt noen andre elever utenfor på grunn av

	Ja, ofte	Ja, av og til	Nei, aldri	Vet ikke	Vil ikke svare
Hudfargen deres	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Religionen deres	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
At de snakker et annet språk eller ikke snakker så godt norsk	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
At de er adoptert fra et annet land	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
At de eller foreldrene har bodd i et annet land enn Norge	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
At de er same eller har samiske foreldre	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐

Har du sett at andre har snakket slemt eller stygt om noen andre elever på grunn av

	Ja, ofte	Ja, av og til	Nei, aldri	Vet ikke	Vil ikke svare
Hudfargen deres	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Religionen deres	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐

At de snakker et annet språk eller ikke snakker så godt norsk	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
At de er adoptert fra et annet land	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
At de eller foreldrene har bodd i et annet land enn Norge	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
At de er same eller har samiske foreldre	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐

Har du sett at andre elever har holdt fast, dyttet, slått, sparket eller spyttet på noen andre elever på grunn av

(Dette spørsmålet stilles kun til elever på 8.-10. trinn)

	Ja, ofte	Ja, av og til	Nei, aldri	Vet ikke	Vil ikke svare
Hudfargen deres	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Religionen deres	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
At de snakker et annet språk eller ikke snakker så godt norsk	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
At de er adoptert fra et annet land	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
At de eller foreldrene har bodd i et annet land enn Norge	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
At de er same eller har samiske foreldre	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐

Filter: Har sett at andre har vært utsatt for rasisme

Husker du hvor du opplevde at noen snakket rasistisk om eller gjorde noe rasistisk mot noen andre?

Du kan krysse av for flere svar

- (1) I friminuttet
- (2) I klasserommet
- (3) På veien til eller fra skolen
- (4) Sosiale medier (Snapchat, Instagram, TikTok, Jodel, Facebook, m.m.)
- (5) Internett (som for eksempel spillsider/gaming eller på andre apper)
- (6) Andre steder
- (7) Vil ikke svare

Husker du hvem som sa eller gjorde noe rasistisk mot noen andre?

Du kan krysse av for flere svar

- (1) Elever på samme trinn
- (2) Elever på andre trinn
- (3) Læreren min
- (4) Andre lærere enn læreren min
- (5) Fremmede som jeg ikke kjenner eller anonyme personer (for eksempel på sosiale medier)
- (6) Andre
- (8) Vil ikke svare

Hvor ofte har du opplevd å se at noen andre har sagt eller gjort noe rasistisk på skolen?

- (1) Ikke i det hele tatt
- (2) En sjelden gang
- (3) 2 eller 3 ganger i måneden
- (4) Omtrent 1 gang i uken
- (5) Flere ganger i uken
- (6) Vil ikke svare

Til alle

Har du selv sagt eller gjort noe rasistisk mot noen? Husk at ingen du kjenner kan se hva du svarer.

- (1) Ja, jeg har gjort det selv
- (2) Nei
- (3) Vet ikke
- (4) Vil ikke svare

DEL 4) STØTTE OG OPPFØLGING

Filter: Har opplevd en eller flere former for rasisme

Du svarte i stad at du har opplevd rasisme mot deg selv.

Fikk du noe hjelp da det skjedde?

Hvis du har opplevd det flere ganger, tenk på en av de siste gangene det skjedde.

- (1) Ja
- (2) Nei
- (4) Vet ikke

Hvem fikk du hjelp fra?

Hvis du har opplevd det flere ganger, tenk på de siste gangene

- (1) Læreren min
- (2) En annen lærer / voksen som jobber på skolen
- (3) En venn / venner
- (4) Mamma eller pappa
- (5) Søsken
- (6) Andre

Synes du det er vanskelig å si ifra om rasisme som du selv opplever?

- (1) Ja, veldig vanskelig
- (2) Ja, litt vanskelig
- (3) Nei, ikke i det hele tatt
- (4) Vet ikke
- (5) Vil ikke svare

Til alle elever

På en skala fra 1 til 10, hvor 1 er «veldig lett» og 10 er «veldig vanskelig», hvor lett eller vanskelig synes du det er å si ifra hvis du ser at andre sier eller gjør noe rasistisk?

- (1) 1 - Veldig lett
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4
- (5) 5
- (6) 6
- (7) 7
- (8) 8
- (9) 9
- (10) 10 – Veldig vanskelig
- (11) Vet ikke
- (12) Ønsker ikke svare

Hvem ville du gått til for å si ifra om at du selv eller noen andre du kjenner har opplevd rasisme? Du kan krysse av for flere svar

- (1) Mamma, pappa eller en annen voksen du bor med
- (2) En av søsknene mine
- (3) En annen i familien
- (4) Vennene mine
- (5) Læreren min

- (6) En annen lærer/voksen som jobber på skolen
- (7) Noen andre voksne som ikke er i familien eller i skolen
- (12) Ville sagt ifra til personen som var rasistisk selv
- (8) Ville ikke ha sagt det til noen
- (9) Har ikke noen å si ifra til
- (10) Ønsker ikke svare
- (11) Vet ikke

Avsluttende tekst:

Tusen takk for at du svarte på denne undersøkelsen.

Ha en fin dag! :)

Denne beskjednen kommer til de som ikke ønsker å delta i undersøkelsen:

Det er selvfølgelig helt greit!

Ha en fin dag :)